

3. OLDAL
TÖBB
TÍZMILLIÁRD
FŐRINT A ME-
ZŐGAZDASÁGI
KISÜZEMEK
FEJLESZTÉSÉRE

4. OLDAL
CSOKOLÁDÉ
MINDENK
FELETT

8. OLDAL
NÖVEKVŐ
MEZŐGAZDASÁGI
HITELEZÉS

Interjú

FŐSZEREPBEN A NAPRAKÉSZ AGRÁRHITELEZÉS

A Budapest Bank, az MKB Bank és a Takarékbank közelmúltban lezárult fúziójával létrejött MBH Bank a hazai agrárágazat meghatározó hitelezője, amely a saját banki termékei mellett a különféle támogatott hitelkonstrukciók révén is vezető szerepet tölt be az élelmiszer-gazdaság vállalkozásainak finanszírozásában. A bank komoly lehetőséget lát a magyar agrárszektor fejlődésében. Stratégiai elképzeléseiben és termékfejlesztésében kiemelt figyelmet fordít az ágazatban rejlő lehetőségek kihasználására, hatékonyságának és jövedelmezőségének javítására. Erről beszélgettünk Hollósi Dáviddal, az MBH Bank Agrár- és Élelmiszeripari Üzletágának ügyvezető igazgatójával.

Milyen szerepet töltöttek be az MBH Bank elődei az agrárágazat finanszírozásában?

Mindhárom bank más-más területeken volt kimagaslóan erős az agrárszektor finanszírozásában. A Takarékbank hagyományosan a vidék bankja volt, a kisebb családi gazdaságok részére nyújtott pénzügyi szolgáltatásokat. Ennél az ügyfélkörnél - amelyet a klasszikus értelemben vett kereskedelmi bankok nem, vagy csak alacsony kockázatvállalási hajlandóság mellett finanszíroztak - különösen nagy szerepe volt a személyes kapcsolatoknak. Az egykori Budapest Bank leginkább a középvállalatok finanszírozásában járt az élen, míg az MKB Bank a nagyvállalati banki finanszírozásban halmozott fel jelentős tudást, amelyet a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban is kamatoztatott.

A három bank egyesülése révén az MBH Bankban a korábbiaknál is nagyobb rálátásunk van a teljes élelmiszer-termékpályára, a legkisebb mezőgazdasági termelőktől a magas feldolgozottságú termékeket exportáló üzemekig. Minden szegmensben erősebb lett a jelenlétünk, élen járunk az ágazat finanszírozásában. A magyar bankszektorban egyedülként működtetünk önálló agrár- és élelmiszeripari üzletágot, agrármodellünk egyedülálló a piacon. Országsszerte csaknem negyven Agrárcentrumban közvetlenül szolgáljuk ki hozzávetőleg 30 ezer ügyfelünket. Ugyancsak országsszerte elérhető, külön csapatunk gondoskodik a nagyvállalati agrár-élelmiszeripari partnereink finanszírozásáról. Egy ekkora portfólió kezelése nagy lehetőség, de nagy felelősség is egyben, amihez bizalomra van szükség ügyfeleink, partnereink részéről.

HOLLÓSI DÁVID

AKTUÁLIS MEGOLDÁSOKAT KELL KÍNÁLNI ÜGYFELEINKNEK, ÉLETSZERŰ ÉS HATÉKONY FINANSZÍROZÁSRA TÖREKSZÜNK.

A mostani változó körülmények és kihívások közepette hogyan ítéli meg az MBH Bank az élelmiszer-gazdaságban rejlő üzleti lehetőségeket?

A koronavírus-világjárvány kitörése óta nemcsak az élelmiszer-gazdaság, hanem kis túlzással az egész világ gazdaság hullámvasúton van, az amúgy is gyorsan változó körülményeket pedig csak tovább súlyosbította az immár több mint egy éve tartó orosz-ukrán háború. Szűkebben az élelmiszer-gazdaságot nézve viszont nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy az ágazat alkalmazkodóképessége rendkívüli, pedig olyan szegmensről beszélünk, amelyben az alapvető termelési tényezők nem mozdíthatók. Az elmúlt évek bebizonyították, amit már korábban is mondtunk, hogy az élelmiszer-termelés, az ellátás biztonsága stratégiai jelentőségű. Emiatt is fontos, hogy kormányzati támogatások révén a most kezdődött új Közös Agrárpolitikában háromszor annyi forrás jut a vidéknek, mint az előző támogatási ciklusban. Ez nagyon erős lökést adhat a hazai élelmiszer-gazdaság fejlődésének. Jelentős tartalékok aknázzhatók ki a hatékonysági mutatók és az átlaghozamok javításával, illetve az élelmiszeripar gyorsabb fejlesztésével. A versenyképesség és a termelékenység javításában az élelmiszeripar előrelépésének, a nemzetközi szinten jegyzett magyar márkák kialakításának, a logisztikai rendszer fejlesztésének meghatározó szerepe lesz. Bankunk jó adottságokkal és felkészültséggel rendelkezik a fejlődés üzletileg is eredményes finanszírozásának biztosításához.

Melyek lesznek a banki agrárhitelezési politika alapvető vonásai? Várhatóak-e ebben újdonságok?

Most úgy látjuk, hogy 2024-től komoly beruházási ciklus indulhat el a magyar mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban, persze ehhez szükséges, hogy a kamatszint is a beruházásokat ösztönző szintre csökkenjen. A mai, 15-20 százalékos piaci kamatok sajnos olyan terhet jelentenek, amelyet gyakorlatilag lehetetlen a beruházásból kitermelni. Jelenleg az államilag támogatott hitelprogramok jelenthetnek nagy segítséget. Általánosságban véve nem most van itt a beruházások ideje, de hamarosan változhat a helyzet.

Azt is látjuk, hogy egyre nagyobb szükség van a még magasabb szintű pénzügyi megoldásokra, a minél szélesebb körű szolgáltatásokra. Ránk is igaz, ami az agrárágazat egészére: egyre inkább a megszokásokat meghaladva kell gondolkodnunk, gyorsan kell reagálnunk a piaci változásokra, aktuális megoldásokat kell kínálnunk ügyfeleinknek. Életszerű és hatékony finanszírozásra törekszünk. Nagy hangsúlyt fektetünk arra is, hogy egyre szorosabb szakmai partnerei legyünk ügyfeleinknek, legyen szó akár az egyes ágazatokat általánosan érintő kihívásokról, akár a napjainkban egyre inkább meghatározó specializációról. A finanszírozási döntés meghozatalánál az agrárügyfelek esetében nemcsak a pénzügyi mutatókat vizsgáljuk, hanem komplexen, más információkat, például a termékciklust, a gazdálkodó múltját és perspektíváit is figyelembe vesszük döntéseinknél. Ügyfeleinknek nemcsak múltbeli gazdálkodását tekintjük át, hanem a jövőbemetató üzleti modelleket, elképzeléseket is igyekszünk felkarolni. Az erős ágazati beágyazottságunk alapvető támaszt jelent ebben.

A hitelezési tevékenység miként alakult az elmúlt években? Lesz-e ebben változás? Mely támogatott hitelkonstrukciók voltak és lesznek elérhetők a banknál?

A teljes hazai mezőgazdasági és élelmiszeripari hitelállomány hozzávetőleg 1800 milliárd forintot tesz ki, ennek nagyságrendileg a

harmadát az MBH Bank kezeli. A mintegy 4,5 millió hektár szántóföldből a gazdálkodók, a feldolgozók és a kereskedők révén mintegy kétmillió hektárral „állunk kapcsolatban” valamilyen formában. 2022-ben 250 milliárd forint új hitel került az agráriumba, ennek csaknem a felét mi biztosítottuk. Ebből is látszik, hogy erős az elköteleződésünk, és a jövőben is az marad. Üzletágunk nagyon sikeres évet zárt tavaly, kiemelten a forgóeszköz-hitelezésben voltunk a szektor segítségére, ez a munka 2023-ban, egy szintén kihívásokkal teli évben is folytatódik. A magyar agrárfinanszírozásnak azonban nemzetközi összehasonlításban vannak elmaradásai. Az egy hektár szántóterületre vetített finanszírozásban ugyan nagyot léptünk előre az elmúlt több mint tíz évben, de az e tekintetben élenjáró országok, például Hollandia jócskán előttünk van. A támogatott hitelkonstrukciók terén az Agrár Széchenyi Programokban egyértelműen piacvezetők vagyunk, kollégáink nagy szakértelemmel, magas szinten szolgálják ki ügyfeleinket. Az Agrár Széchenyi Kártya szerződések csaknem 80 százalékát - tízezer ügyletet - és több mint ezer élő Agrár Széchenyi Beruházási Hiteleszerződést kezelünk.

Milyen elmozdulások figyelhetők meg a hitelezési termékekben?

Az elmúlt egy-másfél évben az inputanyagárak emelkedése, a készletek finanszírozása és az aszály miatt jelentősen megnőtt a forgóeszközhitelek iránti igény. Likviditás szűkében van az agrárágazat, mi is elsősorban az éven belüli finanszírozási célok további fennakadások nélküli kiszolgálására helyezük a hangsúlyt. Ennek részeként, újonnan elérhető, gyors és egyszerű finanszírozási formát is kínálunk az egységes kérelemben beadott támogatások faktorálásával, beleértve az Agro-ökológiai Program jogcímét is. A támogatott termékekre továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk, piacvezetők igyekszünk maradni az Agrár Széchenyi Kártya termékben. Mindazonáltal az MBH Bank létrejöttével szinte kivétel nélkül továbbra is elérhetők az egykori MKB Bank és Takarékbank korábbi agrártermékei is. A jövőben kiemelt fontosságú lehet például a Vidékfejlesztési Programmal összefüggő finanszírozási igényekre kifejlesztett VP Komplex termékünk. A termőföldhöz kapcsolódó hitel ugyancsak elérhető nálunk, a Hektár Plusz terméknek ráadásul szabadon felhasználható finanszírozási része is van.

Mi az alapítványi kezességvállalás szerepe a hitelezésben? Milyen irányba fejlődhet az MBH Bank és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány közötti együttműködés?

Az agrárium finanszírozásában meghatározó szerepe van az alapítványi kezességvállalásnak. Lehetővé teszi ugyanis, hogy a klasszikus kereskedelmi banki szektor is egyre inkább részese legyen az agrárium finanszírozásának. A kezességvállalás egyértelműen csökkenti a bank részéről jelentkező hitelkockázatokat, az ügyfél részére pedig egy elenyésző díj fejében szűkíti a bevonandó biztosítéki kört. Tehát a kezességvállalás révén az agrárügyfelek előre tudnak lépni a bonyolultnak tűnő banki minősítésben, a bank oldaláról pedig a kezesség jócskán megnöveli a kockázatvállalási hajlandóságot. Ennek is köszönhető, hogy a banki agrárportfólióink rendkívül jó minőségű, nagyon kevés a nem teljesítő hitelek aránya. A jövőbeni együttműködésünknek véleményem szerint mindinkább tudásalapúnak kell lennie, még inkább meg kell osztanunk egymással az arról szóló ismereteket, hogy a bank, illetve az alapítvány miként látja az agrárágazat helyzetét és folyamatait.

Finanszírozás

AZ ÉV VÉGÉIG ÉRHEŐ EL ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉGGEL AZ AGRÁR SZÉCHENYI BERUHÁZÁSI HITEL MAX+

A Kormány 1150/2023. (IV. 24.) Korm. határozata a Széchenyi Kártya Programmal kapcsolatos intézkedésekről szóló 1511/2022. (X. 24.) Korm. határozat módosításáról 2023. április 24-én került kihirdetésre. Eszerint, az orosz-ukrán konfliktus és az energiaár-emelkedések által súlyosan érintett hazai mikro-, kis- és középvállalkozások kedvezményes finanszírozási forrásokhoz való hozzájutásának előmozdítása érdekében a Széchenyi Kártya Program 2023 második félévére is meghosszabbításra került. Így az előttünk álló hónapokban is elérhető lesz az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max+ hiteltermék.

A szóban forgó hitel előmozdítja az agrárvállalkozások fejlesztési elképzeléseinek széleskörű megvalósítását, így a meglévő kapacitások bővítését és az újak kiépítését, az energiahatékonyság javítását, valamint a „zöld” fejlesztések finanszírozását. A hitel felhasználható például immateriális javak beszerzésére; ingatlan építésére, vásárlására és fejlesztésére; termőföld vásárlására; ültetvény telepítésére; új vagy használt gép, berendezés, haszongépjárművek beszerzésére; tenyészállat beállítására; tulajdonrész (üzletrész) vásárlására, illetve energiatakarékosági fejlesztések végrehajtására.

Minimum egy, legfeljebb 500 millió forintos kölcsön vehető fel, legalább 13 hónapos, vagy akár tíz éves futamidőre. A hitelért folyamodó vállalkozásnak rendelkeznie kell a beruházás költségének minimum 10 százalékának megfelelő önerővel. A hitel törlesztésének megkezdésére a türelmi időt (maximum 24 hónap) követően kerül sor. A hitel igénylésére a regisztrált irodahálózatban, így a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének, a területi kereskedelmi és iparkamarák, illetve a KAVOSZ Zrt. irodáiban van lehetőség.

Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max+-hoz biztosított állami kamattámogatás révén a vállalkozások által fizetendő nettó üzleti kamat fix 5 százalék/év. A kezelési költségtámogatásnak köszönhetően a vállalkozások által a hitel futamideje alatt fizetendő nettó kezelési költség fix 0 százalék/év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalása és dologi biztosíték, valamint adott esetekben a feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezességvállalása. A vállalkozások által igénybe vett kamat-, kezelési költség- és kezességi díjtámogatás a hitel teljes futamidejére jár.

Támogatás

TÖBB TÍZMILLIÁRD FORINT A MEZŐGAZDASÁGI KISÜZEMEK FEJLESZTÉSÉRE

A Vidékfejlesztési Program (VP) „Mezőgazdasági kisüzemek támogatása” című (VP2-6.3.1-20 kódszámú) - 2022 végéig pályázható - támogatási felhívása az adottságaik és terveik alapján fejlődőképes kisméretű mezőgazdasági termelők (vidéki térségekben tevékenykedő őstermelők, mikrovállalkozásnak és mezőgazdasági termelőnek minősülő egyéni vállalkozók vagy szociális szervezetek) jövedelemszerzését és gazdasági több lábon állását kívánja elősegíteni. A támogatásért folyamodóknak üzleti tervben kellett vállalniuk, hogy legkésőbb a Támogatói Okirat hatálybalépésétől számított negyedik év végére a mezőgazdasági termelő tevékenységből származó üzemméretük meghaladja a 6000 euró STÉ üzemnagyságot, vagy a mezőgazdasági termelésből és feldolgozási tevékenységből származó értékesítés nettó árbevételük meghaladja a 6000 eurót. Az elnyerhető (öt évre szóló és két részletben folyósításra kerülő) vissza nem térítendő átalánytámogatás 15.000 eurónak megfelelő forintösszeg, amelyet a nyertes pályázónak a gazdasága fejlesztésére kell fordítania, és a vállalt üzemméret növekedést maradéktalanul teljesítenie kell.

A mezőgazdasági kisüzemek támogatása a VP egyik legsikeresebb intézkedése. A teljes pályázási időszakot tekintve a gazdálkodók csaknem 20 ezer támogatási kérelmet nyújtottak be. A korábbi

támogatási döntéseket követően, 2023 tavaszán újabb közel 8 milliárd forintos támogatásról született kedvező határozat, így összesen mintegy 80 milliárd forint támogatáshoz juthat hozzá több mint 14 ezer kisüzemi gazdálkodó.

Interjú

CSOKOLÁDÉ MINDENNEK FELETT

A Demeter márka a csokoládé kedvelők körében egyet jelent a kézzel készített csokikülönlegességekkel, a prémium minőséggel. A hazai elismeréseken felül tanúsítják ezt a nemzetközi versenyek rangos díjai is. Mindez egy kiskunlacházi cukrászdából indult, végigjárva a családi vállalkozások sokszor gyötrelmes útját.

Demeter Klaudiát, a család fiatalabb generációjának tagját, a Demeter Chocolate Kft. marketing vezetőjét kértük meg a cég bemutatására.

Édesapám harminc éve nyitotta meg a cukrászdáját azon a helyen, ahol most a csokoládé manufaktúra működik. Az első nagy változást 2001 hozta, amikor a szüleim egy élelmiszeripari kiállításon látták, hogy miként kell bonbon készíteni. Ekkor határozták el, hogy a választékot bonbonokkal szélesítik. Az elején kissé nehezen ment, volt eset, hogy a konyakmeggyek „felrobbantak”, rá kellett jönni a speciális gyártási technológiára. A vásárlók megszerették a bonbonjainkat, hirtelen akkora lett a kereslet, hogy a szüleim gyakorlatilag bezárták a cukrászdát, és kialakult egy kis méretű édesipari üzem. Akkor már több terméket, köztük elsősorban szaloncukrot gyártottunk. 2010-ben a gazdálkodásunkban előállt egy olyan válságos helyzet, amely a vállalkozás létét kockáztatta. Egy cég, amely nagy áruházláncok beszállítója volt, több tonna szaloncukor árával adós maradt. Ez 2007-2008-ban a nagy körbetartozások idején történt. Ekkor – hétköznapi nyelven szólva – padlóra kerültünk, ráadásul beütött a pénzügyi, gazdasági válság. Csak növelte a bajt, hogy amikor érezték, hogy nincs biztonságban a vállalkozás, egy hétfő reggel az összes alkalmazott benyújtotta a felmondását. Nem volt más választás, jelentős hitelt kellett felvennünk. Jelzalogot jegyeztek be a házunkra, az üzemre, mindenre. Mínusz 27 millióból kellett felkapaszkodni. A család következő 2-3 éve egyértelműen a kemény robotmunkáról szólt, amikor a pusztá létünkért dolgoztunk, mert fenn kellett maradni, fenn akartuk tartani a vállalkozást. 2011-ben ellátogattunk a budai várban megrendezett Édes Napok nevű rendezvényre, ahol szabályosan beleszerettünk a festett bonbonokba, a prémium minőségű

csokikba. Tudtuk, hogy ez a mi utunk, így újra egy kiállítás hozta el számunkra a változást. Azóta csak prémium csokoládét készítünk. Persze nem volt egyszerű a váltás: tömegtermék, vagy prémium minőség. Azelőtt közép kategóriás termékeket gyártottunk, amihez mindenünk megvolt. Amikor eldöntötték a szüleim, hogy a prémium termékekre váltunk, pénzzé tettek mindent, eladták a gyártósorokat, a gépeket, és vállalva a nem kis kockázatot, édesapám ebből a pénzből kiment Belgiumba megtanulni a nálunk kedvelt – belga csokoládé gyártását. A belgiumi akadémián szerzett tudását átadta az öcsémnek és a család többi tagjának, tulajdonképpen ezen a tudáson alapul a jelenlegi tevékenységünk. Nehéz volt elengedni a régi beidegződéseket, átállni arra, hogy a termékek kézzel való elkészítése miatt több időt kell a gyártásra szánni, és minden bonbonra külön ügyelnünk kell, hogy tökéletes darab legyen belőle.

A fellendülés időszakáról a következőket mondta Demeter Klaudia:

A 2010-es évek elején indult a gasztroforradalom, szerencsénkre elkaptuk ezt a hullámot. Az éttermekben, cukrászdákban kezdték keresni a prémium minőséget, kialakult egyfajta tudatos fogyasztás. Számos prémium csokoládé készítő a korábban nem használt extra alapanyagok, a szokatlan ízek irányába indult el, mi viszont arra fókuszáltunk, hogy a készítményeink megfeleljenek a korszerű igényeknek úgy, hogy a hagyományos magyar ízeket részesítjük előnyben. Akkor még nem tudtuk pontosan, hogy ez milyen sikerrel jár majd. 2015-ben elhatároztuk, hogy nemzetközi versenyre nevezünk be az egyik fajta bonbonunkat, amelyet dédnagymamám zserbó receptje alapján készítettünk el. Persze volt bennünk egyfajta kishitűség is, mert úgy gondoltuk, hogy miért éppen egy kiskunlacházi bonbon díjazzanak, jórészt az sem tudják, hol van ez a település. Azonban az „ételek oszkárján”, a londoni Great Taste Awards-on rögtön elhozott egy csillagot. Ezután több versenyen előkelő díjazásban részesítették a termékeinket. Nagy sikerűek a pálinkás bonbonjaink, külön kiemelném az Irsai Olivér szőlőpálinkás bonbon, amire igen büszkék vagyunk, mert az öcsém első saját receptje alapján készül. Két versenyre is kiküldtük: az egyik Londonba ment a brit Great Taste Awardra, ahol csillaggal ismerték el, a másik Firenzébe, ahol a nemzetközi csokoládé versenyen aranyéremet kapott. Mindkét helyen a zsűri pozitívként emelte ki, hogy helyi alapanyagokat tartalmaz. Természetesen olyan hazai alapanyagokat használunk, amelyek maguk is prémium minőségűek. Eddig 13 nemzetközi és 6 hazai díjjal ismerték el a termékeinket. Három éve a sóskaramellánk kapta az Év Szaloncukra díjat. Ennek akkora sikere volt, hogy karácsonytól függetlenül, 2021 áprilisában még kénytelenek voltunk listán tartani, mert a vevők tavasszal is rendelték. Úgy oldottuk meg a helyzetet, hogy megcsináltuk bonbon formában is, hogy egész évben vásárolható legyen.

A prémium termékek kevésbé közismertek. Hogyan tudták ismertté tenni a márkát?

Tradicionális offline marketinggel kezdtük, jártuk a boltokat, viszonteladókat kerestünk, kiállításokon szerepeltünk. Utána kezd-

DEMETER KLAUDIA

TERMÉSZETESEN OLYAN HAZAI ALAPANYAGOKAT HASZNÁLUNK, AMELYEK MAGUK IS PRÉMIUM MINŐSÉGŰEK.

**MINDEN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT
MEGMARADUNK CSALÁDI VÁLLALKOZÁSNAK,
ÉS CSAK KÉZZEL GYÁRTOTT, PRÉMIUM
MINŐSÉGŰ TERMÉKET ÁLLÍTUNK ELŐ.**

tünk online hirdetni, illetve a közösségi médiában posztolni a termékeinket. Ez hozta a nagy áttörést. Az utóbbi években a saját webshopunk adja el a legtöbb csokit, annak ellenére, hogy több nagy élelmiszerlánc üzleteinek polcain is jelen vagyunk. Mi fiatalok akkor léptünk be a cégbe, amikor az online értékesítés elterjedt. Honlapokat építettem, fotókat készítettem. Igazi nagy változást az online értékesítésen belül a céges vásárlások hozták. Karácsonykor, húsvétkor, Valentin napon, nőnapon, vagy anyák napján és nem utolsósorban a különböző céges rendezvényeken, partner-találkozókon kitűnő, elegáns ajándék a csokoládé. Ez persze további vásárlásokat generál, mert az emberek megismerik, megszeretik a termékeinket, utána ők is ilyen ajándékoznak. Ez szintén összeköthető a honlapunkkal, hiszen ha egy cég marketing vezetője vagy menedzsere azt a feladatot kapja, hogy vásároljon valamit egy rendezvényre, persze, hogy a digitális térben kezd el keresni. Ezért nagy figyelmet fordítunk a honlapra, ügyelünk, hogy folyamatosan frissítsük, és mindig újabb-újabb termékek jelenjenek meg. A közösségi médiában, legújabbban a tik-tokon is ott vagyunk. Az online megjelenés olyan kapukat nyitott meg, amilyenekre soha nem gondoltunk, olyan emberekhez jutottunk el, akikhez másképpen nem tudnánk kapcsolatot találni. A 130 millió forintos nettó árbevétel 80%-a az online eladásokból származik. A viszonteladó partnereink is fenn vannak a webshopon, kivéve a nagy áruházláncokat, amelyek a saját oldalain hirdetnek. Fontos, hogy hosszú távú együttműködések alakuljanak ki, olyan kapcsolatok, ahol mindenki jól jár. Ezt szolgálja, hogy minden hónapban egy új termékkel jelenünk meg, amit a hírlevelünkben és a honlapon is közléstünk. Egyfajta exkluzivitást ad, hogy a csomagjainkban kisebb ajándékok is helyet kapnak. Évente egyszer, a cég születésnapján, nyílt napot tartunk, ahol elismert marketing szakemberek tartanak előadásokat.

Milyen pénzügyi háttérrel tudták megoldani a sokszor fenyegető gazdasági helyzetet?

Mindig szoros kapcsolatban álltunk a számlavezető bankunkkal, az egykori Budapest Bankkal. A kezdeti időkben, amikor gondok voltak a termelés finanszírozásával, bízott bennünk a bank, és hiteleivel átszolgált a legnehezebb időszakon. Legutóbb három éve vettünk fel az akkori MKB Banktól gépvásárlásra hitelt, mert eljutottunk arra a szintre, amikor olyan eszközöket kellett vásárol-

ni, amelyekkel a kézi gyártást meggyorsíthattuk, a gépesíthető műveleteket gépesíthettük. Ezáltal a munkaerőt is nagyobb arányban tudjuk átcsoportosítani a kézi gyártáshoz. Immár a Budapest Bank, az MKB Bank és a Takarékbank egyesülésével létrejött MBH Bank ügyfelei vagyunk. A hiteleinket az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége garantálja, ami maximális biztonságot jelent számunkra.

A jövőről szólva a következőket mondta Demeter Klaudia:

Fejlődni kell mind méretben, mind színvonalban. Nagyjából felvázoltuk a „százéves” tervünket, amelyben meghatároztuk a főbb irányokat. Két alapvetésünk van, miszerint minden körülmények között megmaradunk családi vállalkozásnak, és csak kézzel gyártott, prémium minőségű terméket állítunk elő. Fontosnak tartjuk azt is, hogy tevékenységünkkel átlépjük az országhatárt, de mindvégig magyar cég maradjunk. Egyébként már most is értékesítünk határon kívül, hiszen az interneten más országokból is rendelnek. Külön érdekesség, hogy Belgiumban – a csoki hazájában – több vásárlónk is van, így visszakérül – jelentős hozzáadott értékkel – a javarészt belga alapanyagból készült, immár prémium minőségű csokoládé. Itthon azt szeretnénk elérni, hogy a magyar emberek értékén kezeljék a csokoládét. Ne csak a kommersz tömegterméket ismerjék, hanem tudják, hogy a csokoládé minden egyes szelete ízélmény lehet. Ha legalább azzal megismerik, hogy ajándékba kapják és adják, már megtették az első lépést. A prémium csoki nem mindennapi fogyasztásra való, ne a nassolás tárgya legyen, hanem amikor élményre is vágyik az ember, akkor tegye az asztalra. A magyar fogyasztó megtette az első lépéseket ezen az úton a szaloncukrokat illetően. A minőség irányába változik a piac: az olcsóbból egyre kevesebbet vesznek, mind többen haladnak a prémium ízvilág felé. Keresik a minőséget, az új ízeket. Ha versenyképesek akarunk maradni a piacon, mindig ki kell találni valami újat, ami nem kis dolog, mert 5-6 tonna szaloncukrot kell kézzel legyártani, ami az éves összes eladásunk kb. 30 %-át teszi ki. Néhány nagy céggel már most arról tárgyalunk, hogy milyen ajándékot adjanak az alkalmazottaknak és az ügyfeleknek karácsonyra. Karácsony este, mikor feldíszítjuk a karácsonyfánkat, mindig arra gondolunk, hogy mennyi ember fáján lehet ott a mi szaloncukrunk, a fa alatt a mi bonbonunk vagy táblás csokoládénk.

Támogatás

EBBEN AZ ÉVBEN IS IGÉNYELHETŐ A BAROMFI ÁLLATJÓLÉTI TÁMOGATÁS

A Vidékfejlesztési Programban (VP) a múlt év végén lezárult a „**Baromfi állatjóléti támogatás**” című (VP3-14.1.4-22 kódszámú), összesen 15 milliárd forintos keretösszegű pályázati felhívás első támogatáskérelem beadási időszaka. A konstrukciónak az a célja, hogy úgy segítse a baromfi ágazat fejlesztését, hogy a gazdálkodók minden tekintetben betartsák az állatok életminőségét szolgáló higiéniai és takarmányozási előírásokat. Így például az állatsűrűségekre vonatkozó kötelezettségvállalást; az állatok sérülésének megakadályozását; az ivóvíz-minőségű itatás biztosítását; a minimális toxintartalmú takarmányozást. Az ebből adódó nagyobb ráfordítások ellensúlyozására szolgál a felhívás alapján igénybe vehető támogatási forrás.

Az állategységre meghatározott vissza nem térítendő támogatás elnyerésére 2023 nyár végén ismét lehet majd pályázni. A VP-ben a baromfitartók korábban a beruházásokat ösztönző támogatáshoz juthattak hozzá, de most már a magas szintű állatjóléti követelményeket kompenzáló támogatást is a VP-ben vehetik igénybe. Kizárólag olyan mezőgazdasági termelők pályázhatnak, amelyek az állatok tartójaként szerepelnek a nyilvántartási rendszerben, betartják az állategészségügyi és állatvédelmi szabályokat, illetve az összes állategészségügyi nyilvántartási és nyomkövetési kötelezettségnek eleget tesznek.

FÜSZERPAPRIKA-TERMELŐK
CSEKÉLY ÖSSZEGŰ TÁMOGATÁSA

A magyarországi minőségi fűszerpaprika-termelők számos gonddal kénytelenek megküzdeni, így rendszeresen viszonylag olcsó, nagy mennyiségű, de hullámzó minőségű import érkezik az országba. Még mindig jelentős mértékű a nem legális kereskedelem. A klímaváltozás következményei és a hiányos öntözés rontják a termelés hatékonyságát. A magas fajlagos termésmennyiséget biztosító vetőmagok, fajták és hibridek beszerzése gyakran akadozik. A fűszerpaprika vetésterülete szűkül, a termesztők jövedelmezősége sokszor alacsony szinten alakul.

A gazdálkodási feltételek javítása érdekében a fűszerpaprika-termelők (a minőségi fűszerpaprika termelése céljából vásárolt fémzárolt vetőmag költségeinek részbeni kompenzálására) a mezőgazdasági csekély összegű (de minimis) támogatásáról szóló 37/2014. (IV. 4.) VM rendelet alapján a 2023. évben is igényelhetnek átmeneti támogatást. A cél az, hogy a magas minőségű, drága vetőmagok megvásárlása ne jelentsen a termelőknek túlzott anyagi megterhelést. Az a gazdálkodó jogosult a támogatásra, amely a nyilvántartásba vételi kötelezettségének eleget tett. A támogatás mértéke a (2022. október 20. és 2023. április 30. közötti) támogatási

időszakban vásárolt vagy termeltetettől, termelői csoporttól átvett, és a saját művelésében lévő földterületen teljes egészében felhasznált fémzárolt vetőmag nettó árának 75 százaléka, de kilogrammonként legfeljebb 100 000 forint. A támogatási kérelmet a 2023. május 1-je és 2023. augusztus 5-e közötti időszakban lehet benyújtani.

TANYAFEJLESZTÉSI PÁLYÁZAT -
MEGHOSSZABBÍTOTT BEADÁSI
HATÁRIDŐ

Az Agrárminisztérium kiemelt feladatként kezeli a vidéki térségek falvaiban az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítését, valamint az épített infrastrukturális eszközök kisléptékű fejlesztését. Ezért, a Vidékfejlesztési Programban (VP) meghirdetett, a vidéki településeken élők életminőségének javítását, a vidék népességmegtartó képességének erősítését szolgáló fejlesztéseket segítő, a „**Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései**” című (VP6-7.2.1.4-17 kódszámú) pályázati felhívás ismét meghosszabbításra került. A támogatási kérelmek benyújtására 2023. október 1-jéig van lehetőség, amelyek alapján folyamatosan születnek majd meg a támogatói döntések.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes díjú kezességvállalása révén támogatja a gazdálkodókat fejlesztéseik megvalósításában, versenyképességük növelésében.

Az AVHGA kezessége segít, ha a vállalkozás:

- pályázni kíván beruházásokhoz kapcsolódó támogatásokra, de az induláshoz szükséges önrészt csak hitelekkel tudja előteremteni
- beruházási hitelt szeretne felvenni
- növelni szeretné a forráshoz jutás esélyét
- meglévő fedezeteit nem kívánja jelzáloggal terhelni
- rövid távú finanszírozás céljából forgóeszköz vagy folyószámlahitel igénylését tervezi
- kedvezőbbé tenné a bankkal való tárgyalási pozícióját, például más fedezet kiváltásával
- kevés fedezetként bevonható vagyonnal, ingószámmal vagy ingatlanral rendelkezik hitelfelvételkor

Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | 1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760 | E-mail: office@avhga.hu | www.avhga.hu

**AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY**

A vidékért kezesskedünk

Támogatás

A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSI ÖSSZEGÉNEK EMELÉSE

A közelmúltban megjelent 1151/2023. (IV. 24.) Korm. határozat alapján lehetőség nyílt a Vidékfejlesztési Program kötelezettségvállalási összegének emelésére. A határozat kiemeli, hogy a Kormány elkötelezett a Közös Agrárpolitika Stratégia Terv végrehajtása iránt. Ezért a Kormány a vidéki Magyarország megújítása, gazdasági és népességmegtartó erejének növelése, a magyar élelmiszer-önrendelkezés és exportpotenciál erősítése, a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar versenyképességének fejlesztése, és a

gazdálkodók számára kiszámítható agrártámogatások érdekében tesz lépéseket. Egyetért azzal, hogy az agrárminiszter a 2014-2020-as programozási időszakra vonatkozó indikatív támogatási keretösszegekről, valamint a kötelezettségvállalási szükségleteiről szóló 1207/2021. (IV. 29.) Korm. határozat szerinti, a Vidékfejlesztési Programra megállapított maximális kötelezettségvállalási szintet 2023. december 31. napjáig 300 milliárd forinttal megemeli.

A SZARVASMARHA ÁGAZAT TÁMOGATÁSA

Megjelent a tejhasznosítású szarvasmarha ágazatot érintő állatjóléti támogatási felhívás („**Tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás**”, VP3-14.1.1-23 kódszám), melynek keretösszege 28 milliárd forint. A támogatási kérelmeket 2023. május 1. és 31. között lehetett benyújtani. A megvalósítási időszak alatt két mérföldkő tervezhető, a 2023.05.01. és 2024.04.30. közötti, illetve a 2024.05.01. és 2024.12.31. közötti időtartamra. Az állategység/évben meghatározott támogatásra vonatkozó kifizetési igényeket a 2024. és a 2025. évi egységes kérelemben lehet majd beadni.

A felhívás keretében rendelkezésre álló forrásokat a már korábban is futó, hasonló támogatás folytatásaként a nőivarú, tejtermelő szarvasmarhák tartása esetén lehet majd igénybe venni. Az alaptámogatáshoz kapcsolódó kötelezettségeket minden igénylőnek

vállalnia kell. Így az állatsűrűsége, a gondozói felügyeletre, valamint a fejési technológiára és preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettségeknek is eleget kell tenni. A kiegészítő támogatásokhoz kapcsolódó előírások önkéntesek. Ezek az állattartás természetes körülményeinek biztosítására, valamint a takarmányozásra vonatkozó előírások. A kötelezettségek betartásával az állatok általános jóléte javul, viszont az állattartás költségei ezzel egyidejűleg emelkednek, ezért a megnövekedett többletköltségek kompenzálását célozza a támogatási konstrukció. Kérelmet minden olyan mezőgazdasági termelő benyújthat, aki a nyilvántartási rendszerekben az állatok tartójaként bejegyzett állattartóként szerepel, és akinek tenyészteti maradéktalanul megfelelnek a hatályban lévő állatjóléti előírásoknak, illetve a felhívásban részletezett feltételeknek.

AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATOK TOVÁBBI MEGHOSSZABBÍTÁSA

Az agrárkormányzat - többek között a szélsőséges időjárási viszonyok, a csapadék egyenetlen eloszlása, és a tavalyi súlyos aszályhelyzet miatt - kiemelt területként kezeli az öntözési és a vízgazdálkodási ágazat fejlesztését. Ezért a Vidékfejlesztési Programban meghirdetett „A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése” című (VP2-4.1.4-16 kódszámú) és „Az öntözési közösségek együttműködésének támogatása” című (VP5-16.5.2-21 kódszámú) pályázati felhívásokat ismét meghosszabbította. Több szakaszban, 2023. október 1-jéig lehet benyújtani a támogatási kérelmeket.

A vízgazdálkodási beruházásokat támogató kiírás átfogóan biztosít fejlesztési forrást valamennyi, az öntözéshez kapcsolódó tevékenységhez. Így többek között tározótérek, új vízkivételi művek kialakításához, új öntözőgépek és csővezetékek telepítéséhez, és az elavult öntözőrendszerek elemeinek cseréjéhez, a csatornák kotrásához, karbantartásához szükséges gépek, például önjáró kotrógépek beszerzéséhez.

Az agrárkormányzat a rendelkezésre álló vízkészlet hatékonyabb felhasználását is szem előtt tartva ösztönzi a termelők öntözési közösségekbe szerveződését. Az ezt szolgáló támogatási kiírás

révén fejlesztési lehetőség nyílik a meglévő, azonos érdekeltségű öntözőtelepek közös üzemeltetésére és az új öntözési beruházások előkészítésére.

A két pályázati lehetőség alapján a termelők együttesen több tízmilliárd forintos támogatásban részesülhetnek. A jövőben a KAP Stratégiai Terv keretei között lehet majd támogatást igényelni öntözésfejlesztésre, így további 70 milliárd forintot tervez a szaktárca a terület fejlesztésére fordítani. Alapvető cél, hogy az öntözött területek mérete folyamatosan növekedjen, mert öntözéses körülmények között sokkal biztonságosabb lehet a termelés.

NÖVEKVŐ MEZŐGAZDASÁGI HITELEZÉS

A Központi Statisztikai Hivatal, illetve az Agrárközgazdasági Intézet (AKI) adatai szerint a 2022. évben is élénk volt a mezőgazdaságban működő vállalkozások és egyéni gazdaságok hitelfelvétele. Az agrárhitelek állománya kétszámjegyű bővülést mutatott, noha a pénzügyintézetek és a gazdálkodók részéről egyaránt óvatosság volt tapasztalható a hitelfelvétellel kapcsolatban.

A mezőgazdasági hitelek volumene az előző évhez képest mintegy 120 milliárd forinttal nőtt, ami kb. 13-14 százalékos bővülést jelent. A teljes mezőgazdasági hitelállomány 2022 végén meghaladta az 1000 milliárd forintot. A hitelek több mint fele (hosszúlejáratúak 620 milliárd forint) a társas vállalkozásokhoz kapcsolódott, az egyéni gazdaságok csaknem 400 milliárd forint hitelállománnyal rendelkeztek.

A legtöbb mezőgazdasági termelő folyószámlahitelt igényelt, ugyanakkor – jelentős részben a Vidékfejlesztési Program támogatásai segítségével megvalósított fejlesztések révén – a beruházási célú kölcsönök iránt is élénk érdeklődés mutatkozott. A korábbi években tapasztaltakhoz képest kedvezőtlenebb kamatkörnyezet miatt a

legtöbb termelő elsősorban a támogatott konstrukciókat vette igénybe. Így a támogatott hiteleknek volt meghatározó (több mint 60 százalékos) szerepe a hitelpiacon. Ezek közül az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) folyószámlahitel volt az egyik legnépszerűbb, amelynek volumene a teljes mezőgazdasági hitelállomány kb. 17 százalékára rúgott 2022 végén. Az ugyancsak kiemelkedő jelentőségű Növekedési Hitelprogramok (NHP) kölcsönállománya pedig megközelítette az összes hitel 28 százalékát.

A COVID járvány utáni gazdasági fellendülés előmozdítása; az orosz-ukrán háború, illetve a nyári hónapokra kialakult súlyos aszály, a gabona-, olajosnövény-, takarmány-, energia- és műtrágyapiacokon világszerte tapasztalható extrém áremelkedés negatív következményeinek tompítása; a vállalkozások likviditásának fenntartása és versenyképességük erősítése; a beruházások megvalósítása érdekében történő finanszírozási segítségnyújtásnak különösen fontos szerepe lett 2022-ben. Így a mezőgazdasági hitelfelvételt nagymértékben segítette a kezességvállalás, illetve a kamat- és kezességi díjtámogatás.

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) az elmúlt évben is kiemelkedő szerepet töltött be a mezőgazdaság fejlődésében. A 2022. évi mezőgazdasági hitelállomány csaknem 40 százalékához kapcsolódott alapítványi készfizető kezességvállalás. Ugyanakkor a mezőgazdasági egyéni vállalkozások bankkölcsöneinek 50 százalékot meghaladó részét garantálta az AVHGA. A legkeresettebb hiteltermék, amelyhez az AVHGA kezessége kapcsolódott, az Agrár Széchenyi Kártya volt. Egyúttal a gazdálkodók megkülönböztetett érdeklődést tanúsítottak az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX, valamint a Krízis Agrárgarancia Program II. nyújtotta finanszírozási lehetőségek iránt is. Az alapítványi kezességgel biztosított fennálló hitelállomány 2022 végén megközelítette az 580 milliárd forintot.

A MEZŐGAZDASÁGI HITELEK VOLUMENE AZ ELŐZŐ ÉVHEZ KÉPEST MINTEGY 120 MILLIÁRD FORINTTAL NŐTT, AMI KB. 13-14 SZÁZALÉKOS BŐVÜLÉST JELENT.